

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Co/2/2021
Identifikačné číslo spisu:	1020200389
Dátum vydania rozhodnutia:	24.11.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1020200389.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v právnej veci žalobcu Občianske združenie na pomoc spotrebiteľom a ľuďom v núdzi, so sídlom v Cesticiach 118, IČO: 50 326 147, zastúpeného JUDr. Petrom Reblánom, advokátom so sídlom v Cesticiach 118, IČO: 48 174 297, proti žalovanej UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., so sídlom v Prahe 4 - Michle, Želetavská 1525/1, Česká republika, IČ: 649 48 242, konajúca prostredníctvom organizačnej zložky UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, so sídlom v Bratislave, Šancová 1/A, IČO: 47 251 336, v konaní o abstraktnej kontrole, o žalobe na určenie nekalej obchodnej praktiky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 16C/1/2020-265 z 24. februára 2021, o odvolaní právnickej osoby EuroSpotrebiteľ, so sídlom v Kysuckom Novom Meste, Sládkovičova 1222/73, IČO: 51 428 148 proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 16C/1/2020-216 zo 4. februára 2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania.

Odvolanie o d m i e t a .

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady rozhodne krajský súd samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) kauzálnie príslušný súd (§ 31 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku ďalej len „CSP“) napadnutým rozsudkom určil, že obchodná praktika žalovanej UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., Želetavská 1525/1, 140 92 Praha 4 - Michle, IČ: 649 48 242, Česká republika, zapísanej v Obchodnom registri Mestského súdu v Prahe, sp. zn. B 3608, pri vykonávaní bankových činností na území Slovenskej republiky prostredníctvom UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, sídlo: Šancová 1/A, 813 33 Bratislava, IČO: 47 251 336, Slovenská republika, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, odd.: Po, vl. č.: 2310/B, ktorou pri riadnom uplatnení práva spotrebiteľa na splatenie úveru na bývanie pred lehotou splatnosti podľa § 18 ods. 1 alebo 2 a nasl. zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č.

90/2016 Z. z.“), neumožní spotrebiteľovi uskutočniť slobodné rozhodnutie, spočívajúce vo voľbe spotrebiteľa alternatívne medzi tým, či žalovaná má v súvislosti s predčasným splatením časti úveru na bývanie: 1. zmeniť (znižiť) výšku anuitnej splátky pri zachovaní konečnej splatnosti úveru na bývanie, alebo 2. zmeniť (skrátiť) konečnú splatnosť úveru na bývanie bez zmeny výšky anuitnej splátky, je nekalou obchodnou praktikou, ktorej používanie zakázal. Vo zvyšku žalobu, ktorou sa domáhal určenia, že nekalej obchodnej praktiky žalovanej, ktorou pri uplatnení práva spotrebiteľa podľa § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v zákonnej lehote, čo i len z časti, neumožní spotrebiteľovi bez poplatku, bez sankcie alebo bez náhrady nákladov zaplatiť predčasnú splátku úveru na bývanie vo výške nepresahujúcej 20 % istiny úveru na bývanie, prípadne spotrebiteľa inak obmedzí pri jej zaplatení tým, že na tento účel použije alebo určí iný výpočtový základ, respektíve sumu takejto predčasnej splátky vyčísli z iného výpočtového základu, než z celkovej sumy istiny úveru na bývanie poskytnutej spotrebiteľovi najmä, ak takéto určenie alebo vyčíslenie vychádza zo „zostatku istiny úveru na bývanie, zostatku dlhu, zostatku úveru na bývanie, zostatku aktuálnej istiny úveru na bývanie“ alebo z obdobného výpočtového základu, ktorý je znížený o splátky istiny úveru na bývanie; ako aj v časti týkajúcej oprávnenia žalobcu po právoplatnosti rozsudku v mene a na náklady žalovanej zabezpečiť zverejnenie tohto rozsudku Tlačovou agentúrou Slovenskej republiky so spracovaním ako originálnu textovú službu prostredníctvom jej servisu a webových portálov zamietol. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. S poukazom na postavenie strán v konaní o abstraktnej kontrole v súlade s § 301, § 302 CSP konštatoval, že medzi stranami bolo sporné, že žalovaná pri realizácii bankového produktu úveru na bývanie nastavením svojich zmluvných dokumentov (obchodných podmienok tvoriacich neoddeliteľnú súčasť úverovej zmluvy), v rozpore s § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. a právom Európskej únie vymedzeným smernicou o úveroch na bývanie (č. 2014/17/EÚ), pri predčasnom splatení úveru neumožňuje spotrebiteľom bezplatne splatiť mimoriadnu splátku vo výške vypočítanej zo zákonom určeného základu 20 % istiny úveru a túto contra legem vypočítava z istiny 20 % zostatku úveru v rozhodnom čase (t. j. v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia zmluvy), spotrebiteľovi následne neumožňuje výber medzi zachovaním pôvodnej výšky anuitnej splátky so skrátením doby splatenia úveru alebo znížením anuitnej splátky pri zachovaní pôvodne stanovenej doby platenia úveru. Zdôraznil význam záväzkového vzťahu a uspokojovanie základných životných potrieb bývania spotrebiteľom pri uzatváraní zmluvy o úvere na bývanie. Na základe preukázaných listinných dôkazov považoval za preukázané, že žalovaná od 21. marca 2016 aplikovala na úvery na bývanie obchodné podmienky na poskytovanie úverov na bývanie a hypotekárnych úverov, ktoré v článku 5 Splácanie úveru bod 8 obsahovali nasledovnú úpravu predčasného splatenia úveru: „Banka neúčtuje poplatok podľa bodu 7 tohto článku, ak predčasné splatenie nepresiahne výšku 20 % zostatku istiny v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere. Ak zmluva o úvere platná a účinná do dňa účinnosti týchto obchodných podmienok obsahuje dohodu zmluvných strán o možnosti predčasného splatenia úveru vo výške nepresahujúcej 20 % zostatku istiny za podmienok určených v zmluve o úvere, bez poplatku, takéto ustanovenia sú v plnom rozsahu nahradená zákonnou úpravou“. V zmysle citovaných obchodných podmienok článok 1 bod 2, veta 2 a veta 3, úprava v obchodných podmienkach úverov na bývanie má prednosť pred úpravou vo všeobecných obchodných podmienkach, pričom sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere a záložnej zmluvy. Uvedené podmienky (v spise na č. l. 33-40) sa vzťahovali na zmluvy o úveroch na bývanie uzavreté do 15. januára 2018, ako vyplývalo i z všeobecných informácií žalovanej zverejnených na webovej stránke (). Od 15. januára 2018 nadobudli účinnosť novšie obchodné podmienky úverov na bývanie (v spise na č. l. 41-44 spisu), vzťahujúce sa na zmluvy uzavreté od 15. januára 2018, ktoré v článku 12 Právo na úplné alebo čiastočné splatenie úveru pred lehotou splatnosti, bod 2, veta prvá, obsahovali úpravu znenia: „Banka nie je oprávnená požadovať od dlžníka poplatok, sankciu alebo náhradu nákladov, ak predčasné splatenie nepresiahne výšku 20 % istiny úveru v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere“. V priebehu konania, a to k 20. júnu 2020 nadobudli účinnosť ostatné - aktuálne obchodné podmienky úverov na bývanie (v spise na č. l. 131-139), ktoré v článku 5 Splácanie úveru, bod 8, obsahujú ustanovenie znenia: „Banka neúčtuje poplatok podľa bodu 7 tohto článku, ak predčasné splatenie nedosiahne výšku 20 % istiny v lehote jedného mesiaca pred dňom výročia uzavretia zmluvy o úvere. Ak zmluva o úvere platná a účinná do dňa účinnosti týchto obchodných podmienok obsahuje dohodu

zmluvných strán o možnosti predčasného splatenia úveru vo výške nepresahujúcej 20 % istiny za podmienok určených v zmluve o úvere, bez poplatku, takéto ustanovenia sú v plnom rozsahu nahradené zákonnou úpravou“. Súd sa stotožnil so s argumentáciou žalobcu, že tzv. „skoršie obchodné podmienky úverov na bývanie“ aplikované na úverové zmluvy uzavreté do 14. januára 2018, neboli v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z., a to pre nesprávne stanovený výpočtový základ, ktorým bol zostatok istiny úveru v rozhodnom čase (t. j. v lehote jedného mesiaca pred výročím zmluvy). Takto určený základ vyplývajúci zo znenia „skorších obchodných podmienok na bývanie“ bol nižší ako zákonom garantovaný základ predstavujúci 20 % z istiny úveru. Žalovaná tak používaním uvedených obchodných podmienok dosiahla prospech na úkor spotrebiteľa, keďže mimoriadnu splátku oslobodenú od poplatku počítala z nižšej sumy, ktorou bol zostatok istiny úveru, v lehote jedného mesiaca pred výročím zmluvy a nie zo správneho základu 20 % istiny úveru. Zisteným skutkovým stavom mal však krajský súd preukázané, že žalovaná s účinnosťou od 15. januára 2018 prijala tzv. „novšie obchodné podmienky úverov na bývanie B“, ktoré i v informáciách publikovaných na jeho webovej stránke spájala so zmluvami účinnými od 15. januára 2018. Novšie obchodné podmienky úverov na bývanie v článku 12 bod 2 už obsahujú správny základ pre výpočet nespoplatnenej mimoriadnej splátky počítanej zo sumy 20 % istiny úveru. Pokiaľ žalovaná pri aplikácii starších a novších obchodných podmienok úverov na bývanie, i napriek jednoznačnej a nespornej zákonnej úprave vyplývajúcej zo zákona č. 90/2016 Z. z. a smernice o úveroch na bývanie, vypočítavala nespoplatnenú mimoriadnu splátku toho istého produktu (úveru na bývanie) z odlišného výpočtového základu, a to v závislosti od toho, či išlo o zmluvu uzavretú do 15. januára 2018 alebo po 15. januári 2018, je nutné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že jej konanie nebolo súladné so zákonom a napĺňalo by povahu nekalej obchodnej praktiky. Žalovaná v procesnej obrane vedenej pred krajským súdom toto skutkové tvrdenie žalobcu nespochybnila.

1.2. Právne vec posúdil v zmysle § 13 ods. 9, 12, 14, § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. a konštatoval, že žalovaná aktuálnym znením obchodných podmienok úverov na bývanie zosúladiť svoje konanie s § 18 ods. 2 zákona č. 90/2016 Z. z. pre všetky úverové zmluvy viažuce sa k rovnakému produktu - úveru na bývanie. Pred rozhodnutím súdu tým odstrániť závažné, so zákonom nesúladné konanie, aplikované v minulosti vo vzťahu k zmluvám uzavretým do 15. januára 2018. Žalobca v podstatných skutkových tvrdeniach (procesnom útoku) neuviedol, ani nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce, že by žalovaná po 20. júni 2020 svojím konaním pri predčasnom splatení úveru/časti úveru na bývanie používala pri zmluvách uzavretých do 15. januára 2018 odlišný postup ako pri zmluvách uzavretých po 15. januári 2018 alebo, že by bez ohľadu na dátum uzavretia zmluvy, používala nekalú obchodnú praktiku tým, že odvolávajú sa na iné znenie obchodných podmienok úverov na bývanie naďalej vypočítavala mimoriadnu splátku nepodliehajúcu poplatku zo sumy 20 % zostatku istiny a nie zo sumy 20 % istiny úveru. V tejto časti žalobného návrhu žalobca neunesol dôkazné bremeno tvrdenia, nepreukázal, že by v čase rozhodovania súdu trval žalobou uvádzaný stav, t. j. že na strane žalovanej v súvislosti s predčasným splatením úveru/časti úveru, pri stanovení základu pre výpočet mimoriadnej splátky nepodliehajúcej poplatku, dochádza k nekalej obchodnej praktike, a preto žalobu v tejto časti zamietol. Zároveň zamietol žalobu aj v časti týkajúcej sa navrhovaného uloženia oprávnenia žalobcu zverejniť vhodnou formou právoplatné rozhodnutie, ktorým súd určí neprijateľnosť zmluvnej podmienky alebo určí, že obchodná praktika je nekalá. S poukazom na ustanovenie § 305 ods. 2 CSP konštatoval, že právo žalobcovi svedčí priamo zo zákona, nepodlieha ďalšiemu súhlasu ani povoleniu a jeho výkon (realizácia) nie je viazaný na rozhodnutie (povolenie) súdu. Rozhodnutie súdu o oprávnení žalobcu zverejniť právoplatný rozsudok, nie je potrebné a Civilný sporový poriadok takéto rozhodovanie súdu neukladá.

1.3. Za dôvodnú považoval žalobu v časti týkajúcej sa nekalej obchodnej praktiky žalovanej, ktorá spotrebiteľovi pri predčasnom splatení časti úveru na bývanie neumožňuje uskutočniť slobodnú voľbu o výške (nastavení) anuitnej splátky. Citoval čl. 2 písm. d), čl. 5 ods. 1, 2, 4 písm. a), čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu (ďalej aj „Smernica č. 2005/29/ES“), čl. 15 ods. 6, 11, bod 66 preambuly, čl. 25 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov, týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie (ďalej aj „Smernica 2014/17/EÚ“), lebo možnosť voľby spotrebiteľa spočívajúca v jeho práve zmeniť pôvodné nastavenie výšky anuitnej splátky je takouto okolnosťou, ktorá priamo ovplyvňuje náklady spotrebiteľa zložené z úrokov a ďalších úverových nákladov spojených s dĺžkou trvania úveru. Táto možnosť, ktorá má svoju

oporu v smernici Európskej únie a priamo zaväzujúcej členské štáty, je právom spotrebiteľa, ktoré mu garantuje ochrana vyplývajúca z unijného práva. Uvedená ochrana preto musí byť zachovaná aj na vnútroštátnej úrovni každého členského štátu. S poukazom na uvedené si preto dodávateľ nemôže na úkor spotrebiteľa osobovať výkon tohto práva pre seba tým, že možnosť voľby výšky anuitnej splátky neponechá vo výlučnej sfére vôle spotrebiteľa, ktorú je banka povinná akceptovať, ale že mu sama ponúkne rozhodnutie, ktoré môže byť pre ňu výhodnejšie. Podľa názoru krajského súdu zo žiadnej z predložených časových verzií obchodných podmienok úverov na bývanie žalovanej a v nich obsiahnutej úprave zmien výšky anuitnej splátky pri predčasnom splatení časti úveru, nie je možné vyvodiť, že zmena výšky anuitnej splátky pri predčasnom splatení časti úveru je výlučne vecou slobodnej voľby spotrebiteľa. Naopak, z obsahu a výkladu tohto právneho textu žalovanej je zrejmé, že rozhodnutia týkajúce sa zmien anuitnej splátky sú aj pre takýto prípad vecou banky. Závisia teda na jej rozhodnutí. Ustanovenia obchodných podmienok úverov na bývanie v časti upravujúcej anuitnú splátku, ani ďalšie časti obchodných podmienok úverov na bývanie negarantujú právo voľby spotrebiteľa medzi zachovaním pôvodnej výšky anuitnej splátky so skrátením doby splatenia úveru alebo znížením anuitnej splátky pri zachovaní pôvodnej doby splatenia úveru. Vo vzťahu k úprave výšky anuitnej splátky pri predčasnom splatení časti úveru nedošlo k zmene ani prijatím aktuálnych obchodných podmienok úverov na bývanie, účinných v čase rozhodnutia súdu. Krajský súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej v jej vyjadreniach zo 7. júla 2020 a 15. októbra 2020, že aktuálne a účinné znenie obchodných podmienok úverov na bývanie, umožňujúce klientovi požiadať o zmenu konečnej splatnosti úveru, korešponduje účelu podľa § 18 ods. 2 zákon č. 90/2016 Z. z. Poukaz žalovanej na to, že klientovi v predzmluvnej všeobecnej informácii, v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 90/2016 Z. z., poskytuje dostatočné informácie, krajský súd nepovažoval za presvedčivý dôkaz, bez pochybností preukazujúci garanciu práva spotrebiteľa na voľbu iného nastavenia anuitnej splátky pri predčasnom splatení časti úveru. Všeobecné informácie, ktoré žalovaná poskytuje spotrebiteľom pri úveroch na bývanie, a to ESIS formulár a informácie zverejňované na webovej stránke žalovanej (označené v jej písomných vyjadreniach), s ktorými sa súd oboznámil, predstavujú všeobecný štandard informácií v rozsahu vyžadovanom Smernicou 2014/17/EÚ a zákona č. 90/2016 Z. z., ktorým bola predmetná smernica a ďalšie smernice Európskej únie implementované do právneho poriadku Slovenskej republiky. Uvedené predzmluvné informácie neobsahujú údaje o práve voľby spotrebiteľa určiť (nastaviť) si po predčasnom splatení časti úveru inú výšku anuitných splátok a nedávajú ani garanciu zachovania tohto práva. Smernica 2014/17/EÚ ani zákon č. 90/2016 Z. z. však takéto požiadavky na predzmluvné informácie ani nemá. Je preto dôležité, aby toto právo spotrebiteľa jasne a bez pochybností vyplývalo z podstatnej zmluvnej dokumentácie žalovaného spojenej s produktom úveru na bývanie. Touto podstatnou dokumentáciou sú práve obchodné podmienky úverov na bývanie a zmluva o úvere. Za dostatočný a presvedčivý dôkaz, že žalovaná pri nastavení podstatnej zmluvnej dokumentácie nekoná v rozpore s právom spotrebiteľa na voľbu výšky anuitnej splátky, krajský súd nepovažoval ani žalovanou predložené listinné dôkazy, a to interné smernice žalovanej, upravujúce postup jej zamestnancov pri predčasnej / mimoriadnej splátke úveru bez poplatku a formuláre - žiadosti žalovanej o predčasnú/mimoriadnu splátku úveru (v spise na č. l. 172 až 183), ktoré v textovej časti obsahujú aj požiadavku spotrebiteľa o ďalšom nastavení výšky anuitných splátok. Z obsahu predložených tlačív - žiadostí, podľa názoru krajského súdu vyplýva len uvedenie požiadavky spotrebiteľa ako chce ďalej nastaviť svoju anuitnú splátku, avšak v žiadnom prípade z tejto žiadosti nemožno vyvodiť skutočnosť, že banka (žalovaná) jeho požiadavku akceptuje a bude sa ňou riadiť. Konajúci súd jednoznačný a záväzný postup banky riadiť sa za daných okolností voľbou spotrebiteľa (klienta) nezistil ani z interných predpisov žalovanej, ktoré mu boli predložené. Vo vzťahu k týmto predpisom uviedol, že z ich povahy vyplýva záväznosť len pre zamestnancov žalovanej a nie pre samotných klientov. Pokiaľ by sa spotrebiteľ mal takýmto predpisom riadiť, musel by byť s ním oboznámený, čo žalovaná nepreukázala. Navyše súdu nebolo predložené úplné znenie týchto interných noriem, ale žalovaná ich predložila čiastočne anonymizované, dovodiac tým, že anonymizované časti sa konania netýkajú. Konanie žalovanej spočívajúce v spôsobe a postupe, ktorá v obchodných podmienkach úverov na bývanie, teda v zásadnom zmluvnom dokumente pre tento typ produktu, nejasným a viacvýznamovým spôsobom upravila podstatnú informáciu o anuitnej splátke pri predčasnom splatení časti úveru, tak, že nedáva spotrebiteľovi jasnú, vynútiteľnú a jednoznačnú garanciu o práve voľby výšky anuitnej splátky v nadväznosti na dobu splatnosti úveru, vyhodnotil ako nekalú obchodnú prax (čl. 5 ods. 1, ods. 2, písm. b) a článku 7 ods. 2 Smernice č. 2005/29/ES. V

tejto časti žalobe preto vyhovel. O trovách konania rozhodol v súlade s § 252 ods. 2 CSP tak, že vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V závere dodal, že v súlade s § 82 CSP nepripustil vstup do konania intervenienta.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku - výroku o trovách konania odvolanie žalobca. Namietal odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP. Poukázal na zistený skutkový stav, najmä na skutočnosť, že žalovaná v priebehu konania k 20. júnu 2020 upustila od uplatňovania nekalej obchodnej praktiky vymedzenej v žalobnom návrhu v prvom petite. Navyše jej používanie v čase začatia konania nespochybnila. Aj podľa názoru krajského súdu tento stav v priebehu konania odstránila, a preto pre rozhodnutie vo veci bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku. S poukazom na čl. 4 ods. 1 Základných zásad CSP a ustanovenia § 256 CSP namietal, že žalovaná v plnej miere procesne zavinila trovy konania, ktoré by žalobcovi inak neboli vznikli, ak by žalovaná nekalú obchodnú praktiku neuplatňovala, resp. ju odstránila skôr než začalo súdne konanie. Pri rozhodovaní o trovách konania sa krajský súd nezaoberal tým, z akého dôvodu bol žalobný návrh v rozsahu jeho prvého petitu zamietnutý a komu túto skutočnosť možno procesne pričítať na ťarchu. Pomer úspechu a neúspechu nemal preto byť východiskovým, zvlášť keď ustanovenie § 256 CSP je ustanovením špeciálnym k ustanoveniu § 255 CSP. Na aplikáciu ustanovenia § 256 CSP poukázal vo vyjadrení z 29. júla 2020, avšak krajský súd sa s tým vôbec nevysporiadal. Podľa jeho názoru rozhodol contra legem na ujmu žalobcu. Poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (II.ÚS 151/2018, II.ÚS 275/2018) a konštatoval, že napadnutým rozsudkom, jeho výrokom o trovách konania došlo k vadám, ktoré zásadným spôsobom porušujú práva žalobcu a zakladajú jeho nesprávnosť. Navrhol zmeniť napadnutý výrok o trovách konania a priznať žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu. Uplatnil si nárok na náhradu trov celého konania.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že s odvolaním žalobcu nesúhlasí. Ustanovenie § 256 CSP je aplikovateľné na inú procesnú situáciu. Poukázala na to, že žalobca i napriek tomu, že došlo k zmene namietanej obchodnej podmienky, žalobca nevzal žalobu späť. Navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania. Uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré špecifikovala.

4. Uznesením č. k. 16C/1/2020-216 zo 4. februára 2021 krajský súd nepripustil vstup právnickej osoby EuroSpotrebiteľ, so sídlom Sládkovičova 1222/73, Kysucké Nové Mesto, IČO: 51 428 148 do tohto konania ako intervenienta na strane žalobcu. V odôvodnení poukázal na stanovisko žalobcu v konaní, ktorý nesúhlasil so vstupom právnickej osoby do konania. Citoval ustanovenia § 81, § 82 a § 83 CSP a uviedol, že procesným predpokladom účasti intervenienta je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude ovplyvnené výsledkom sporu. Stotožnil sa s argumentáciou žalobcu, ktorý so vstupom právnickej osoby na jeho strane nesúhlasil. Zdôraznil, že vstup intervenienta nemôže byť v rozpore so záujmom strany, ktorú má v konaní podporovať a nemôže byť tejto strane ani nanútený (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2013 sp. zn. 3 Cdo 188/2012). Zároveň podotkol, že vzhľadom na samotný účel konania o abstraktnej kontrole, ktorého výsledok v prípade úspechu žalobcu je záväzný pre každého (§ 305 CSP) intervencia stráca účel. Z tohto dôvodu vstup občianskeho združenia EuroSpotrebiteľ ako intervenienta do konania nepripustil.

5. Podaním z 13. februára 2021 podalo proti uzneseniu odvolanie občianske združenie EuroSpotrebiteľ, so sídlom v Kysuckom Novom Meste, Sládkovičova 1222/73, IČO: 51 428 148. Namietali nezákonnosť a vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, ako aj nesprávne poučenie o odvolaní a dovolaní, a nesprávne právne posúdenie. Nesúhlas žalobcu so vstupom intervenienta do konania o abstraktnej kontrole považovali za irelevantný. Poukázali na ustanovenia týkajúce sa nerozlučného a núteného spoločenstva, s ktorými sa krajský súd nevysporiadal. Podľa jeho názoru v konaní o abstraktnej kontrole je v zásade na mieste vzájomná kontrola na ochranu práv spotrebiteľa. Navrhli zmeniť napadnuté uznesenie a pripustiť vstup do konania. V prípade, že ich odvolaniu nebude vyhovené, žiadali, aby ich podanie bolo považované za nový návrh na vstup do konania.

6. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozhodnúť vo veci samej. Poukázal na jeho vyjadrenie zo 16. februára 2021, v ktorom nesúhlasil so vstupom právnickej osoby do konania. Navrhol odvolanie odmietnuť ako neprípustné. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

7. Žalovaná sa k odvolaniu písomne nevyjadрила.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 31 ods. 2 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti výroku o trovách konania je dôvodné. Odvolanie právnickej osoby EuroSpotrebiteľ proti uzneseniu o nepripustení jej vstupu do konania nie je prípustné.

9. Predmetom posúdenia najvyšším súdom bol napadnutý výrok o trovách konania z dôvodu jeho nesprávneho právneho posúdenia, ako porušenia procesných práv strany v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tým k vade konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako aj z dôvodu, že súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

10. Úlohou najvyššieho súdu pri namietaní nesprávneho právneho posúdenia bolo zistiť, či krajský súd na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl súdu pri aplikácii ide vtedy, ak súd na správne zistený skutkový stav, nesprávne aplikoval príslušné právne predpisy alebo ich nesprávne vyložil.

11. V sporovom konaní pri rozhodovaní o trovách konania sa uplatňuje zásada úspechu v spore vyplývajúca z ustanovenia § 255 CSP. „Úspech vo veci“ súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konania sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritorneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej (v prípade žaloby na plnenie ide nielen o istinu, ale aj o príslušenstvo), t. j. ak sa jeho žalobe vyhovel v celom rozsahu. Žalovaný má plný úspech v spore, ak bola žaloba žalobcu v celom rozsahu zamietnutá.

12. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd na rozhodnutie o trovách konania aplikoval zásadu pomerného úspechu strán v spore vyplývajúcu z ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, pokiaľ posúdením pomeru úspechu a neúspechu strán vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Pod vecnou správnosťou výroku sa rozumie správne zistenie skutkového stavu, správna aplikácia interpretácie príslušnej v danom prípade procesnoprávnej normy. Vecná správnosť ako zákonný predpoklad na vydanie potvrdzujúceho verdiktu sa vyžaduje iba v prípade výroku preskúmaného rozhodnutia. Len nesprávne uvedenie ustanovenia § 252 ods. 2 CSP, namiesto ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ktorého nesprávnosť žalobca ani nenamietal (§ 380 CSP) nemožno považovať za nesprávne právne posúdenie, pokiaľ možno považovať rozhodnutie o trovách konania za vecne správne, lebo jeho správnosť vyplýva aj z jeho odôvodnenia. Žalobca bol úspešný iba v časti žalobného návrhu, a preto uplatnenie zásady plného úspechu strany v spore neprichádzalo do úvahy. Možno preto konštatovať, že krajský súd správne o nároku na náhradu trov konania rozhodol.

13. K navrhovanej aplikácii ustanovenia § 256 CSP žalobcom odvolací súd uvádza, že uvedené ustanovenie sa aplikuje na inú procesnú situáciu vtedy, ak dôjde k zastaveniu konania a pri rozhodovaní o trovách konania sa posudzuje zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie. Táto zásada znamená, že trovy konania je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na

meritórny výsledok sporu. Zásada procesnej zodpovednosti vyjadrená v § 256 ods. 2 CSP znamená zodpovednosť za trovy konania, ktoré strana sporu zbytočne zavinila svojím správaním. Zavinenie spočíva v porušení procesných povinností vyplývajúcich zo zákona alebo v súlade so zákonom uložených súdom (napr. v dôsledku sudcovskej koncentrácie), ku ktorému došlo aspoň z neobľúbivosti. Predpokladom uloženia povinnosti na náhradu trov je, že zavinené porušenie procesnej povinnosti malo za následok trovy, ktoré protistrana vynaložila zbytočne.

14. V danom prípade nedošlo k zastaveniu konania vo veci samej z dôvodu procesného zavinenia žalovanou, ani jej správaním nedošlo k vzniku separátnych trov na ktorých náhradu by žalobcovi vznikol nárok. Najvyšší súd preto nesúhlasí s názorom žalobcu, že je vadou konania, ak krajský súd na rozhodnutie o trovách konania neaplikoval ustanovenie § 256 v spojení s čl. 4 Základných zásad CSP, ktoré by malo byť podľa jeho názoru špeciálnym ustanovením k § 255 CSP, ktoré je všeobecnej povahy. Uplatnená odvolacia námietka nie je preto dôvodná.

15. Za nedôvodnú považoval najvyšší súd aj námietku žalobcu týkajúcu sa nevysporiadania sa krajským súdom s navrhovanou aplikáciou ustanovenia § 256 CSP a čl. 4 Základných zásad CSP, na ktorú poukázal v jeho vyjadrení z 29. júla 2020 (v spise na č. l. 151 až 155). Procesná situácia v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach pre aplikáciu tohto ustanovenia nestala, a preto nebolo povinnosťou krajského súdu reagovať na nepodstatný argument strany v spore. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

16. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

18. Odôvodnenie napadnutého výroku o trovách konania spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, je jasné, zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. Žalobca preto nedôvodne namietal porušenie jeho procesných práv v takej miere, že by postupom krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že namietané nesprávne skutkové zistenia, ktoré by mali mať za následok nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k preskúmaného výroku o trovách konania nemožno považovať za relevantné. Krajský súd na rozhodnutie o trovách konania správne aplikoval zásadu pomeru úspechu a neúspechu strán v spore s prihliadnutím na výsledok vo veci samej, a preto o trovách konania vecne správne rozhodol.

20. Z týchto dôvodov najvyšší súd napadnuté rozhodnutie vo výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP.

21. Podľa § 355 ods. 2 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

22. Podľa § 357 CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a) zastavení konania, b) odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e) zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1, f) návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia, g) zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h) zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j) odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l) zabezpečení dôkazného prostriedku, m) nároku na náhradu trov konania, n) prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o) návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

23. Nová koncepcia procesného kódexu účinná od 1. júla 2016 (zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilným sporovým poriadkom) zmenila doterajšiu koncepciu právnej úpravy prípustnosti odvolania proti uzneseniu. Proti tejto forme rozhodnutia totiž vo svojej podstate odvolanie prípustné nie je. Pripúšťa sa len v tých prípadoch, ktoré sú taxatívne vymenované v § 357 CSP. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd odmietol dovolanie právnickej osoby EuroSpotrebiteľ proti uzneseniu o nepripustení jej vstupu do konania ako intervenienta v súlade s § 386 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. Z dôvodu rozhodnutia o podanom odvolaní z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého uznesenia neposudzoval.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v odvolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu. O výške náhrady rozhodne krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a) ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.